

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 "
3 luni	8 "
Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni	

A P A R E

De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA & ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

5 — Calea Rahovei — 5

Lângă Palatul justiției

S U M A R

CODICELELUI HAMMURABI, REGELE BABILONIEI, Traducere după traducerea d-lor Scheil, Winkler, J. Kohler și F. E. Peiser, de d-l I. Tanoviceanu (urmarea 12-a).

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ:

Înalta Curte de casație și Justiție, s. II: *Samuel Herșcovici*: Tribunalul județului Tutova: *Vinzarea imobilului d-lui Ștefan G. Ionescu urmărit în pretenția d-lui Ion Vidra, pentru bani, cu o Observație de d-l G. G. Mironescu*; Judecătoria Ocol. Simila, județul Tutova: *Gheorghe Mihalache cu Ion Ciobanu*.

De la Universitate, de d-l D. Alexandresco.

CODICELE LUI HAMMURABI REGELE BABILONIEI

(Urmarea 12-a) (*)

§ 195

Dacă un fiu lovește pe tatăl său, trebuie să i se taie mâinele.

§ 196

Dacă un om scoate ochiul altui om, trebuie să i se scoată și lui ochiul ⁽¹⁸⁷⁾.

§ 197

Dacă a frânt osul unui alt om, trebuie să i se frângă osul său.

§ 198

Dacă a stricat ochiul unui desrobit ⁽¹⁸⁸⁾ sau i-a frânt un os, trebuie să plătească 1 mină de argint.

(*) Vezi *Curierul Judiciar* No. 16, 17, 24, 25, 35, 39, 45, 46, 51, 54 și 58 din anul curent.

⁽¹⁸⁷⁾ Acesta e așa numitul drept al talionului: *jus talionis*. Winkler trimite la confruntare 2. Mos. 21, 24; 3 Mos. 24. 20; 5, Mos. 19. 21. Mathei 5. 38 Vom adăoga la nota lui Winkler: cuvintele din Exod care par inspirate de § 196 și urm. Cod Hammurabi: *Reddes animam pro anima oculum pro oculo* (§ 196), *dentem pro dente* (200), *manus pro manu, pedem pro pede*, (197) *adustionem pro adustione vulnus pro vulnere, livorem pro livore* — Confr. Deuteronom. XIX. 21. La Greci de asemenea Solone după spusa lui Diogen din Laert dispunea ca: „Si quis monoculo oculum effodierit, uterque ei effodiatur. In legea celor XII Table de asemenea: Si membrum ruit ne cum eo pacit, talio esto. Guyau. Esquisse d'une morale sans obligation ni sanction, arată că sistemul talionului e deja un progres în evoluțiunea pedepsii, căci odinioară pentru a se apăra contra unui agresor „ou l'écrasait” (pag. 209 și 210). De altmintrelea această dispozițiune se găsește și azi în legea musulmană și în dreptul canonic creștinesc (aci în parte). (Nota I. Tanoviceanu).

⁽¹⁸⁸⁾ Vezi nota de la § 8.

§ 199

Dacă a stricat ochiul robului unui om, or a frânt un os robului unui om, trebuie să plătească jumătatea prețului.

§ 200

Dacă un om a frânt dinții unui om de potriva lui, trebuie să i se frângă dinții lui.

§ 201

Dacă a frânt dinții unui desrobit, va plăti $\frac{1}{3}$ mină de argint.

§ 202

Dacă un om lovește ⁽¹⁸⁸⁾ pe alt om mai pe sus de cât el, cu biciu de vină de bou i se vor da 60 de lovituri în vileag.

§ 203

Dacă un om lovește ⁽¹⁸⁸⁾ pe alt om de o potrivă cu el, trebuie să plătească o mină de argint.

§ 204

Dacă un desrobit lovește ⁽¹⁸⁸⁾ pe alt desrobit trebuie să plătească 10 sicli de argint.

§ 205

Dacă robul unui om lovește în ⁽¹⁸⁹⁾ pe un om slobod, trebuie să i se taie urechea.

§ 206

Dacă un om lovește în ⁽¹⁸⁹⁾ pe altul într-o gilceavă și i face o rană, trebuie să jure „nu l'am lovit cu știință (voință)” și va plăti doftorul.

§ 207

Dacă el moare din lovitura sa, tot va jura și dacă este fiul unui om slobod, va plăti o jumătate mină (de argint).

§ 208

Dacă el este un desrobit ⁽¹⁸⁹⁾, trebuie să plătească $\frac{1}{3}$ mină (de argint).

§ 209

Dacă un om lovește fata unui om slobod, așa că i-a ucis pruncul din pîntece ⁽¹⁹⁰⁾; trebuie să plătească 10 sicli de argint pentru prunc.

⁽¹⁸⁸⁾ Vezi nota de la § 8.

⁽¹⁸⁸⁾ Scheil traduce *lieit.* cu creerul și arată că acest cuvint are un sens larg la Asirieni. Winkler traduce: *corpul*, iar Kohler și Peiser traduc: *falca*.

⁽¹⁸⁹⁾ Vezi nota precedentă.

⁽¹⁸⁹⁾ Scheil zice dacă el este *fiul* unui nobil, pe cînd Winkler zice numai *desrobit* (*Freigelassener*), iar Kohler și Peiser un *Mi-nisterial*.

⁽¹⁹⁰⁾ A provocat un avort; traducerea literară a textului asirian: a făcut să cadă interiorul său.

§ 210

Dacă aceea femeie moare, trebuie să se ucidă fata sa (a lovitorului) (Conf. § 116 și 230).

§ 211

Dacă fata unui desrobit leapădă (pruncul din pîn-tece) fiind-că a fost lovită, trebuie (ca cel care a lovit-o) să plătească 5 sicli de argint.

§ 212

Dacă această femeie moare, trebuie să plătească (lovitorul) $\frac{1}{2}$ mină.

§ 213

Dacă lovește slujnica unui om slobod, și aceasta pierde fătul (leapădă) trebuie să plătească 2 sicli de argint.

§ 214

Dacă această slujnică moare, trebuie să plătească $\frac{1}{3}$ mină.

§ 215

Dacă un doftor a făcut unui om o rană grea cu cuțitul de bronz (¹⁹¹), și l'a vindecat, or dacă cu cuțitul de bronz tăind perdeaua (¹⁹²) a vindecat ochiul, el (doforul) va primi 10 sicli de arginit.

§ 216

Dacă e vorba de un desrobit, el primește 5 sicli.

§ 217

Dacă el erea robul unui om, trebuie ca stăpînul lui să plătească doftorului 2 sicli.

§ 218

Dacă un doftor face unui om (slobod) o rană (tăetură) grea cu cuțitul de bronz (¹⁹³), și l'omoară, sau dacă o (¹⁹⁴) a deschis cu cuțitul de bronz (¹⁹³) și ochiul a fost pierdut, 'i se vor tăia mâinile.

§ 219

Dacă un doftor face robului unui desrobit o rană grea cu cuțitul de bronz (¹⁹³), și-l omorâ, trebuie să 'l înlocuiască dînd pentru rob.

§ 220

Dacă el a deschis (¹⁹³) său cu cuțitul de bronz (¹⁹³) și i-a stricat ochiul, trebuie să plătească jumătatea prețului său.

§ 221

Dacă un doftor vindecă osul (¹⁹⁵) frînt al unui om, sau măruntaele bolnave, trebuie ca să dea doftorului 5 sicli de argint.

§ 222

Dacă el era un desrobit trebuie să plătească 3 sic i.

§ 223

Dacă el era un rob, trebuie ca stăpînul robului să plătească doftorului 2 sicli.

(¹⁹¹) E. Kohler zice de aramă: Winkler cu cuțitul de operat. E vorba de o operațiune chirurgicală.

(¹⁹²) Scheil 'l bănuiește că e vorba de o infirmitate a ochiului (albeață?) sau cataractul (nota 1, p. 99) Kohler și Peiser zic *Star albeață*.

(¹⁹³) Vezi nota precedentă.

(¹⁹⁴) Winkler lasă loc gol și spune că cuvîntul *nagabli* poate însemna congavitate sau crăpătură și că e vorba de ochi; Scheil traduce *la taie*,; Kohler și Paiser albeață.

(¹⁹⁵) E poate vorba de un membru (așa traduce Scheil). Confr. și membru capit. din legea celor XII table,

§ 224

Dacă doftorul de boi său de măgar (¹⁹⁶) face bouului său măgarului o grea tăetură (rană) și-l vindecă, trebuie ca stăpînul să plătească doftorului ca răsplată a șeasa parte dintr'un siclu.

§ 225

Dacă el face bouului său măgarului o grea rană și-l omorâ, trebuie să plătească stăpînului un sfert (a patra parte) din prețul bouului or măgarului.

§ 226

Dacă un înfierător (¹⁹⁷) fără știrea stăpînului unui rob a pus semnul robiei pe un rob care nu se poate vinde (¹⁹⁸), trebuie să se taie miinele înfierătorului (¹⁹⁹).

§ 227

Dacă un om amăgește pe un înfierător și face să se pună semnul robiei pe un rob care nu se poate vinde, el se va uide și se va îngropa în casa lui. Înfierătorul trebuie să jure «eu nu l'am însemnat cu știința (rea credință)», și va fi apărât de pedeapsă (²⁰⁰).

§ 228

Dacă un meșter (²⁰¹) zidește (²⁰²) casa unui om și a săvirșit-o bine, trebuie să 'i se dea ca dar (²⁰³) cîte 2 sicli de argint pentru fie care sar (²⁰⁴) zidit.

§ 229

Dacă un meșter (²⁰¹) zidește (²⁰³) o casă pentru un om și n'a lucrat-o țapăn și casa pe care el a zidit-o s'a surpat și lovind pe stăpîn l'a omorît, trebuie ca meșterul zidar să fie ucis (²⁰⁵).

§ 230

Dacă (casa surpîndu-se) s'a ucis fiul stăpînului, se va omorî fiul aceluî meșter zidar (²⁰⁶).

(¹⁹⁶) Veterinar.

(¹⁹⁷) Scheil traduce *chirurg* și în notă zice să se confrunte cuvîntul german Scherer tunzător chirurg.

(¹⁹⁸) Adică inalienabil care nu se poate uide.

(¹⁹⁹) Kohler și Peiser traduc cu totul din contra: În traducerea literară ei zic: chirurgul care la un rob fără voința stăpînului face să dispară semnul robiei, așa ca să devină invisibil, perde mina. În traducerea textuală: «Dacă un tunzător fără stăpînul robului taie marca robului ca să nu să vadă, trebuie să se taie mina acestui tunzător.—Iar Scheil în traducerea literară: «Dacă un chirurg, fără voia stăpînului proprietarului, imprimă unui sclav marca de sclav inalienabil, 'i se va tăia mina.

(²⁰⁰) Kohler și Peiser traduc cu totul alt-fel. În traducerea literară: «Cel care prin amăgire îndeamnă pe chirurg ca să facă să dispară marca sclaviei, etc, în cea textuală: «Dacă un om amăgește pe un înfierător ca să taie marca unui rob ca să nu fie văzută, etc. Iar Scheil traduce literar: «Dacă cineva înșală pe chirurgul care imprimă o marcă de sclav inalienabil și textual: «Dacă cineva înșală un chirurg, ca să imprime o marcă de sclav inalienabil», etc.

(²⁰¹) Scheil și Winkler zic: architect.

(²⁰²) Kohler și Peiser pe de o parte și Scheil de altă parte zic a zidit în loc de zidește.

(²⁰³) Winkler observă că la doftor § 224, se dă ca plată (Lohn locațiune), iar la architect dar.

(²⁰⁴) Unitate de suprafață.

(²⁰⁵) Omorul prin imprudență sau negligența pedepsit cu moarte! Hammurabi se vede că nu glumea cu pedeapsa. (Nota I. T.).

(²⁰⁶) Aici se violează principiul personalității pedepselor; confr. § 116 și 210 (Nota I. T.).

§ 231

Dacă s'a ucis un rob al stăpînului, trebue ca să dea stăpînului casei rob pentru rob.

§ 232

Dacă a stricat averea ⁽²⁰⁷⁾, trebue ca el să înlocuiască tot ce s'a stricat, și fiind-că el n'a zidit casă țapănă și de aceia s'a surpat, el va dregre casa surpată pe cheltuiala lui.

§ 233

Dacă un meșter zidar a zidit o casă pentru un om și n'a zidit-o țapăn, dacă un zid a căzut, trebue ca meșterul zidar să întărească zidul din averea lui.

§ 234

Dacă un făcător de corăbii lucrează o corabie de 60 gur pentru un om, trebue să i se dea dar 2 sicli de argint.

§ 235

Dacă un făcător de corăbii lucrează o corabie pentru un om și nu o face țapănă, dacă în acelaș an corabia fiind în călătorie are cusur ⁽²⁰⁸⁾ trebue ca făcătorul corăbiei să dreagă corabia și să o facă bună (țapănă) din averea lui; trebue să dea stăpînului corăbiei, corabia bine dreasă.

§ 236

Dacă un om dă cu chirie corabia sa unui corăbier și corăbierul din neîngrijire o strică și o înecă, trebue ca corăbierul să dea în locu-i o corabie stăpînului corăbiei.

§ 237

Dacă un om închiriază o corabie și un corăbier și o încarcă cu grîne, îmbrăcăminte ⁽²⁰⁹⁾, unt-de-lemn ⁽²¹⁰⁾, curmale și alte lucruri cu care se încarcă ⁽²¹¹⁾ o corabie; dacă corăbierul e vinovat de neîngrijire, și prăpădește corabia, și înecă cele ce se află într'însa, trebue să îplinească ⁽²¹²⁾ corăbierul corabia pe care a prăpădit-o și toate lucrurile pe care le a înecat.

§ 238

Dacă un corăbier scufundă corabia unui om, însă o scapă de peire, trebue să plătească jumătatea prețului său în argint (banî).

§ 239

Dacă un om închiriază o corabie, trebue să dea 6 gur grîne pe fie-care an.

§ 240

Dacă o corabie mare lovește una mică ⁽²¹³⁾ și o cufundă, stăpînul corăbiei mici care a fost înecată va căuta dreptatea înaintea lui D-zeu; acela al (stăpînul) corăbiei (mari) fiind-că a cufundat corabia mică, va plăti corabia mică și tot ce s'a înecat.

⁽²⁰⁷⁾ Scheil în traducerea textuală: zice averea mobilă.

⁽²⁰⁸⁾ Așa traduce Scheil; iar traducătorii germani zic: dacă vaporului i-s'a adus o pagubă.

⁽²⁰⁹⁾ Scheil, Kohler și Peiser traduc: lină. Winkler pune în paranteză acest cuvînt nefiind sigur pe traducerea lui, pe care am adoptat-o și noi.

⁽²¹⁰⁾ Kohler și Peiser zic: untură.

⁽²¹¹⁾ Winkler zice: izestreață.

⁽²¹²⁾ Să plătească, să înlocuiască.

⁽²¹³⁾ O corabie mai mare, lovește una mai mică.

§ 241

Dacă un om silește un boi la lucru cu silnicie, trebue să plătească a treia parte dintr'o mină ⁽²¹⁴⁾.

§ 242

Dacă un om a închiriat (boul) pentru un an, trebue să plătească drept chiria boului de muncă 4 gur de grîne.

§ 243

Ca chirie a boului de tras ⁽²¹⁵⁾ se va plăti stăpînului 3 gur de grîne

§ 244

Dacă un om a închiriat un boi sau un măgar, și în cîmp l'a omorît un leu, el pierie pentru stăpînul său ⁽²¹⁶⁾.

§ 245

Dacă un om închiriază un boi și prin rele îngrijiri ⁽²¹⁷⁾ și lovituri l'omoară, trebue să îplinească (plătească) stăpînului boi pentru boi.

§ 246

Dacă un om închiriază un boi și i frînge un os sau i-a rupt ceafa, trebue să îplinească stăpînului boi pentru boi.

§ 247

Dacă un om închiriază un boi și i strică ⁽²¹⁸⁾ un ochi, trebue să plătească jumătatea prețului său stăpînului.

§ 248

Dacă un om închiriază un boi și i rupe un corn, i tae coada sau l' răneste la bot ⁽²¹⁹⁾, trebue să plătească în argint a patra parte a prețului său.

§ 249

Dacă un om închiriază un boi și Dumnezeu (înîmplarea) l'lovește și-l omară, trebue ca închirietorul să jure înaintea lui Dumnezeu și va fi a-părat de învinuire.

§ 250

Dacă un boi în mersul său pe uliță (tîrg ?) ⁽²²⁰⁾ lovește un om și-l omară, nu se poate aduce plîngerea pentru aceasta.

§ 251

Dacă boul unui om are năravul de a da cu cornul și năravul lui erea cunoscut că dă cu coarnele, și nu i-a tăiat coarnele, nici nu l'a împedecat, și dacă boul împunge un om slobod și-l ucide, trebue să plătească $\frac{1}{2}$ mină de argint.

§ 252

Dacă ucide pe robul unui om, trebue să plătească $\frac{1}{3}$ dintr'o mină.

⁽²¹⁴⁾ Aceasta e poate cea mai veche dispozițiune cunoscută relativ la protecțiunea animalelor (legea Gramunort). După Kohler și Peiser parcă e vorba de alt-ceva. Dacă un om ia ca amanet (or în execuție) (Pfandung pfändet) ceva ce schimbă cu totul înțelesul, ba chiar face dispozițiunea ciudată.

⁽²¹⁵⁾ Kohler și Peiser zic: boi tinăr! Winkler: boi de turmă Herdenochsen.

⁽²¹⁶⁾ Aplicațiunea regulii: res perit domino.

⁽²¹⁷⁾ Exact: maltratări.

⁽²¹⁸⁾ Winkler zice: i scoate un ochi.

⁽²¹⁹⁾ l' rupe nările (Kohler și Peiser).

⁽²²⁰⁾ Scheil traduce: dacă un boi furios în cursa lui. De asemenea Kohler și Peiser.

§ 253

Dacă un om plătește altuia ca să stea pe țarina sa, 'i dă în primire sămînță ⁽²²¹⁾, 'i încredințează vite de muncă, îndatorîndu-l ca să muncească cîmpul, dacă el fură grînele ⁽²²²⁾ și le ia pentru el, trebuie să 'i se taie mîinele.

§ 254

Dacă el ia semințele pentru sine, și nu întrebunțează dobitoacele de muncă, trebuie să împlinească venitul închirietorului grînelor ⁽²²³⁾.

§ 255

Dacă el a dat boul unui om cu chirie or a furat grîu de sămînță, și nu pune nimic pe cîmp, trebuie să fie chemat la judecată și să plătească 100 *gan* pentru 60 *gur* de grîne (stăpînului) ⁽²²⁴⁾.

§ 256

Dacă obștea lui ⁽²²⁵⁾ nu voește să plătească ⁽²²⁶⁾ pentru el, atunci trebuie să-l lase pe acel cîmp printre dobitoace ⁽²²⁷⁾.

§ 257

Dacă un om tocmește pe un muncitor ⁽²²⁷⁾ să-î muncească, trebuie să plătească pe fie-care an 8 *gur* de grîne.

§ 258

Dacă un om tocmește un văcar (?) ⁽²²⁸⁾ trebuie să-î dea 6 *gur* de grîne pe an.

§ 259

Dacă un om fură roata de udat a unui cîmp, trebuie să plătească 5 sicli de argint stăpînului (roții).

§ 260

Dacă el a furat găleala sau plugul, trebuie să plătească 3 sicli de argint ⁽²²⁹⁾.

§ 261

Dacă un om tocmește un păstor pentru a paște

⁽²²¹⁾ In Scheil se lasă loc gol; et si le... il lui a... les boeufs confiés. In text nu se vede însă că ar lipsi ceva, probabil dar că el se îndoiește cum să traducă cuvintele corespunzătoare asiriene. Winkler însuși pune Aassaat (sămînța) cu semnul întrebării.

⁽²²²⁾ Kohler și Peiser zic sămînță sau nutreț.

⁽²²³⁾ Scheil traduce: Dacă el ia un... (loc gol) și ostenește boii, el va plăti în compensare după cantitatea de grîu care a semănat-o. Kohler și Peiser traduc: Dacă el a luat capitalul de exploatare și a slăbit vitele, trebuie să restituie în mod corespunzător sămînța pentru care a săpat.

⁽²²⁴⁾ Kohler și Peiser zic: Dacă a închiriat vitele unui om etc. și dacă aceasta să probează cam în același sens. Despre *gan* și *gur* vezi nota la § 44.

⁽²²⁵⁾ Scheil zice însă: dacă prelectul (ispravni cul) său.

⁽²²⁶⁾ Apud Scheil: să restituie.

⁽²²⁷⁾ Kohler și Peiser traduc: Dacă nu-și poate plăti garanția sa, atunci să fie tirat de vite pe acest cîmp. Winkler: Dacă comunitatea nu vrea să-l garanteze, să-l lase pe acel cîmp la animale.

⁽²²⁸⁾ Scheil traduce secerător (moissonneur), Kohler și Peiser: seminător.

⁽²²⁹⁾ Cuvîntul e îndoiios. Scheil traduce o dată: treerător, bător în arie punînd seîmînța întrebării (p. 110), iar la traducerea literară el lasă cuvîntul asirian în traducerea franceză, Saghud. Kohler și Peiser traduc: argat.

⁽²³⁰⁾ Kohler și Peiser traduc: Dacă un om fură un furtun (găleată, hirdău) sau un șghiab de udat etc.

boii și oile sale, trebuie să-î plătească 8 *gur* pe fie-care an.

§ 262

Dacă un om, boul or oaia ⁽²³⁰⁾.

§ 263

Dacă el a prăpădit boul său oaia, care 'i-au fost încredințate, va împlini boii pentru boii și oaie pentru oaie stăpînului lor.

§ 264

Dacă păstorul căruia 'i s'au dat spre a le paște boii sau oile, și simbria sa așa cum a fost învoiala a primit-o și a fost mulțumit, dacă a micșorat boii or oile, îmulțirea (prin naștere) a făcut-o mai mică, va trebui ca să dea (stăpînului turmei) îmulțirea și venitul după cum se învoise.

§ 265

Dacă un păstor căruia 'i său încredințat boii sau oile pentru a le paște, face viclenie, ascunde îmulțirea firească ⁽²³¹⁾, or o vinde pentru bani, trebuie să-l ducă înaintea judecătii ⁽²³²⁾ și va plăti de 10 ori stăpînului prețul boilor sau al oilor.

§ 266

Dacă în grajd (turmă) s'a întîmplat o lovitură dumnezeiască or un boi l'a ucis (dobitocul), trebuie ca păstorul să jure (să se curețe) înaintea lui Dumnezeu (a judecătii), arătînd nevinovăția lui, și pierderea din grajd o va suferi stăpînul.

§ 267

Dacă păstorul e în vină ⁽²³³⁾, și a pricinuit oarecare vătămare grajdului (turmei) trebuie ca păstorul să îplinească și să dea stăpînului cît a pricinuit pagubă prin greșala sa în grajd (turma) la boii și la oile ⁽²³⁴⁾.

§ 268

Dacă un om închiriază un boi pentru treerat or bătutul grînelor, va plăti ca chirie 20 ka de grîne.

§ 269

Dacă a închiriat un măgar pentru bătutul grînelor, va plăti 10 ka ⁽²³⁵⁾ de grîne cu chirie.

§ 270

Dacă a închiriat un măgaruș or un junc ⁽²³⁶⁾ pentru bătutul grînelor, va plăti ca chirie 1 ka ⁽²³⁷⁾ de grîne.

§ 271

Dacă un om a închiriat boii, un car și pe căraș, trebuie să plătească pe fie-care zi 180 ka de grîne.

§ 272

Dacă un om a închiriat numai carul singur, trebuie să plătească pe zi 40 ka de grîne.

§ 273

Dacă cine-va tocmește un muncitor, trebuie să-î

⁽²³⁰⁾ Restul lipsește fiind șters. Kohler și Peiser zic: vite sau oile.

⁽²³¹⁾ Apud Scheil: a prevaricat, schimbiad convențiunile.

⁽²³²⁾ Kohler și Peiser și Winkler traduc: și dacă 'l dovedește.

⁽²³³⁾ Winkler zice: în oare-care vină.

⁽²³⁴⁾ Scheil traduce: dacă a făcut o spărtură în grajd va drege spărtura și va da boii și oile în stare bună.

⁽²³⁵⁾ Winkler zice 20 Ka.

⁽²³⁶⁾ Winkler și Kohler și Peiser zice: un, dobitoc tînor.

⁽²³⁷⁾ Winkler pune 10 ka.

plătească de la începutul anului pînă la luna 5-a, sease Se de argint⁽²³⁸⁾ pe fie-care zi, iar de la a 6-a lună pînă la sfîrșitul anului, va plăti 5 Se de argint pe fie-care zi⁽²³⁹⁾.

§ 274

Dacă un om tocmește un meșter trebuie să plătească chiria muncii (simbrie) sale pe zi⁽²⁴⁰⁾ 5 Se (de argint) pentru.....⁽²⁴⁰⁾ 5 Se (de argint) olarului⁽²⁴¹⁾; 5 Se croitorului, 5 Se..... Se..... Se....., lemnarului; 4 Se, fringhierului (?) 4 Se,..... Se, zidarului... Se,.....⁽²⁴²⁾.

(Va urma)

I. Tanoviceanu

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția II

Audiența de la 7 Septembrie 1904

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Jurămînt. — Jurămînt more-judaico. — Dacă trebuie prestat în audiență publică, în fața judecătorilor sau la templu — Materie penală. — Martori. — Martori de religie mosaică. — (Art. 153 Pr. pen.; 195, 196, 218, 219, 223, 235, 236, 238, 241, 243 și 740 Proc. civilă).

După dispozițiile Procedurei civile, ori-ce jurămînt are a fi prestat dinaintea judecătorului sau dinaintea judecătorilor, în ședință publică, și dar și jurămîntul more-judaico nu poate fi de cît un jurămînt prestat tot dinaintea judecătorului sau dinaintea judecătorilor, în ședință publică, numai formula jurămîntului are a fi schimbată, și anume să fie conformă cu credința acelor de ritul mosaic.

Ast-fel, dacă acela care are a presta jurămîntul e de religie mosaică, formula jurămîntului are a fi schimbată întru aceasta că punerea mîinii pe sfînta cruce dispăre și are a fi înlocuită cu punerea mîinii pe cărțile lui Moise deschise la locul celor 10 porunci sau pe ceva analog, însă ori-care ar fi forma jurămîntului, el se prestează în ședință publică, în fața judecătorilor, și nu se poate susține că jurămîntul more-judaico are a fi îndeplinit conform formelor prescrise în Moldova, în deosebi pe temeiul anaforalei din 1844, de oare-ce, și în ce privește prestarea jurămîntului și forma jurămîntului, prescripțiile vechi numai sunt în vigoare, cum glăsuște art. 740 din Pr. civilă.

Așa dar, în penal, cînd un martor este de religie mosaică, el are a depune jurămîntul în ședință,

(238) Winkler pune: 6 grasi de argint.

(239) Același observă că e natural să se plătească primele 5 luni mai scump. (Aprilie pînă în August) fiind-că sunt zilele mai lungi și se face atunci munca cîmpului (nota 2 de la pag. 38).

(240) Loc gol; probabil șters pe piatră.

(241) Winkler Töpfer cu semnul întrebării. Kohler și Peiser nu pun olar.

(242) Diferite tacațiuni de muncă; din nefericire textul e șters.

înaintea judecătorilor, mai ales că în materie penală a cere ca martorii să fie trimiși la templu spre a jura, pe lingă altele ar fi a întrerupe și prelungi desbaterile în detrimentul justiției.

Decisiunea No. 1033/904. — Respins recursul făcut de Samuel Herșcovici contra deciziei Curții de apel din Galați, secția I, cu No. 548/904.

Curtea,

Ascultînd citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier M. Iulian;

Pe d-nii avocați P. Borș, B. Cernea și P. P. Poni în desvoltarea motivelor de casare;

Pe d-l procuror St. Stătescu în concludiuni.

Deliberînd,

Asupra motivului I de casare:

1. «Violarea art. 153 C. Pr. civ. combinat cu art. 196 Pr. civ. Toată baza decisiunii atacată cu recurs reșede pe depunerea martorului principal Bernard Moscovici cum o atestă zisa decisiune fără însă ca acest martor care este israilit să fi prestat jurămînt după ritul mosaic, potrivit prescrip. credinței sale religioase (V. p. 314 dos. trib.). Dacă lipsa de jurămînt ridică martorului acest caracter, și dacă arătările lui în atare condițiuni nu pot constitui o probă legală, nefiind expresiunea verității; tot așa o prestare de jurămînt cînd nu-i făcută după formele ritului ce cine-va profesează, este un act care rămîind din libertatea conștiinței e alături cu veritatea ce justiția caută să descopere».

«Jurămîntul fiind un act mixt, adică civil și religios, cînd nu e prestat după ritul credinței, nu poate servi de nici o probă în formarea convingerilor magistratului. Ca atare decisiunea devine viciată și noi îi cerem anularea».

Avînd în vedere decizia supusă recursului;

Avînd în vedere că se constată că martorul Bernard Moscovici a depus jurămîntul conform art. 153 Proc. penală și că acest jurămînt s'a făcut în audiență, iar grefierul a luat notă de aceasta și de declarațiile făcute;

Considerînd că conform art. 153 Pr. pen. în materie penală martorul are a depune la audiență, însă să se mai arate detaliurile în privința formei sub care are a se presta jurămîntul de un martor, fie el de religie creștină, fie el de religie mosaică sau altă religie, că în privința aceasta avem a recurge la dispozițiile procedurei civile;

Considerînd că după dispozițiile Procedurei civile, ori-ce jurămînt are a fi prestat d'înaintea judecătorului sau d'înaintea judecătorilor în ședință publică (V. art. 238, 243, 195 urm. 235, 236, 218, 219 și 223 Pr. civ.) afară dacă este vorba de cercetare la fața locului sau cînd acela care are a presta e împedat de a se înfățișa la audiență, în care casuri jurămîntul are a fi prestat d'înaintea judecătorului delegat conform art. 235, 238 Pr. civ.;

Considerînd că, în privința formei jurămîntului, în genere acela care apare are a pune mîna pe sf. cruce, dar dacă nu vrea a jura pe sf. cruce, sau dacă nu poate fiind că nu e de o religie creștină, forma jurămîntului are a se schimba potrivit religiunii (V. art. 196 infra și art. 241 Pr. civ.);

Considerînd că dacă acela care are a presta jurămîntul e de religie mosaic, formula are a fi schimbată întru aceasta că punerea mîinii pe sf. cruce va avea a dispăre și va fi înlocuită cu punerea mîinii pe cărțile lui Moise deschise la locul celor 10 porunci sau pe ceva analog, care să fie conform cu credința acelor de ritul mosaic; că ast-fel jurămîntul more-judaico nu poate fi de cît un jurămînt tot d'înaintea judecătorului însă formula fiind schimbată în sensul arătat;

Considerînd că pentru prestarea jurămîntului de aceia de ritul israilit nu putem susține că el ar avea a fi îndeplinit conform formelor prescrise în Moldova, în deosebi pe temeiul anaforalei din 1844, de oare-ce și'n ce privește prestarea jurămîntului și forma jurămîn-

tului prescripțiile vechi nu mai sunt în vigoare conform art. 740 Pr. civilă;

Că în sine o deosebire fundamentală în privința formei jurământului după legile vechi și după noua Procedură civilă consistă în aceasta că de vreme ce după noua Procedură jurământul în deobște nu poate fi prestat de cît d'înaintea judecătorului în audiență publică, după legile vechi jurământul avea a fi prestat de aceia de religie creștină în biserică și ca consecință în templul mosaic de aceia de religie mosaică;

Considerînd că nu putem sili pe acei de ritul mosaic a-i supune pentru depunerea de jurământ la forma veche abrogată și la a căror observare nici chiar toți cei de religie mosaică nu pot fi siliți, știut fiind că formele ritului mosaic variază; că întru acestea conform legilor în vigoare nu se poate cere ca templul să se deschidă pentru ca jurământul să se presteze conform vechilor prescripții; și a persevera într-o formă de jurământ zisă more-judaico conform vechilor prescripții din Moldova este a ne expune la neputința prestării jurământului în genere de către acei de religie mosaică și la necurmarea proceselor din cauza neputinței îndeplinirii jurământului, și este a se atinge libertatea conștiinței;

Considerînd că judecătorul nu are putere a stabili care formă a jurământului s'ar părea că e mai priincioasă pentru aceia care nu sunt de ritul creștin, el are a observa legea, după care ori-ce jurământ are a fi prestat d'înaintea judecătorului în audiență sa cu punerea mîinei pe cruce sa în altă formă, care are a fi de natură a înlocui punerea mîinei pe sf. cruce, sa chiar fără nici o deosebită formă, dacă ar fi vorba de o religie a cărei dogme și rit ar fi necunoscute;

Considerînd că în materie penală a cere ca martorii să fie trimiși la templu spre a jura, pe lîngă altele, ar fi a intrerupe și prelungi desbaterile în detrimentul justiției;

Considerînd că în speța martorului care pare a fi de religie mosaică, precum se afirmă dar nu se dovedește, jurînd d'înaintea tribunalului de și nu se arată cum a jurat, dacă a jurat punînd mîna pe biblie sa ridicînd numai mîna în sus, jurământul este valid și legal și de aceia motivul fiind neîntemeiat are a fi respins;

Asupra motivului II de casare:

„Violarea art. 186 Procedura penală și exces de putere. Instanța de fond ajunge la o condamnare în potriua mea, de și nici la tribunal nici la Curte nu mi s'a luat interogatorul spre a fi întrebat asupra faptelor ce mi se impută.”

Considerînd că se constată din jurnalul tribunalului cu data de 13 Martie 1903, că recurentul a fost interogat asupra faptelor ce i se impută, așa că din acest punct de vedere și acest motiv are a fi respins ca neîntemeiat;

Pentru aceste motive, în unire cu concluziunile d-lui procuror, Curtea, respinge, etc.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI TUTOVA

Audiența de la 16 Septembrie 1904

P eședenția D-lui D. S T U R Z A, Președinte

Vinzarea imobilului d-lui Ștefan G. Ionescu, urmărit după pretenția d-lui Ion Vidra, pentru bani

Urmărire imobiliară.—Comandament.—Transcrierea comandamentului.—Dacă este cerută pentru validitatea urmăririi sa numai pentru garantarea creditorului urmăritor contra înstrăinării de către debitor a imobilului urmărit.—**Netranscriere.—Nulitate.**—Dacă poate fi invocată de debitor.—Art. 497, 501, 514 și 736 Pr. civilă).

Transcrierea de urgență, în extract, a comandamentului, edictată de ultimul aliniat al art. 497 Pr. civilă, cu ocazia revisuirii acestui Cod, în 1900, de și art. 501 din aceeași procedură prevede că toate

rînduelile de la art. 497 sunt sub pedeapsă de nulitate, nu este însă o formă procedurală necesară pentru validitatea urmăririi, ci este o formă destinată a garanta pe creditorul urmăritor contra înstrăinării de către debitor a imobilului pus în urmărire.

Ast-fel, chiar de ar fi să se declare nulă o urmărire pentru simplul fapt că creditorul a neglijat a cere transcrierea comandamentului, însă apare evident că asemenea nulitate nu interesează ordinea publică, și pe de altă parte, n'a fost edictată în favoarea debitorului, întru cît dînsul n'are nici un interes a o opune, ci din contra, ar avea interes să nu fie transcris comandamentul pentru a fi liber a înstrăina imobilul său.

Prin urmare, în ori-ce caz, nu debitorul ar fi care ar putea invoca nulitatea.

S'a ascultat d-l avocat T. Marinescu, din partea debitorului arătând că, comandamentul n'a fost transcris pe registrul special de comandamente (art. 497 Pr. civ.).

D-l avocat Bahrim, din partea creditorului, arată că incidentul nu poate fi ridicat de debitor.

Tribunalul,

Avînd în vedere că, art. 497 Pr. civ. în ultimul aliniat dispune, în adevăr că, comandamentul se va transcrie de urgență în extract după comunicare într'un registru special, iar art. 501 prevede că, rînduelile de la art. 497 sunt sub pedeapsă de nulitate; că însă, cu toate acestea, evident apare că dispozițiunea vorbită mai sus relativă la transcrierea comandamentului și intercalată de legiuitorul de la 1900 în art. 497, n'are nici un raport cu procedura urmăririi propriu zis și că simpla ei neobservare, independent bine înțeles de consecințele înstrăinării imobilului de către debitor, nu poate avea nici un efect asupra urmăririi; consecințele netranscrierii comandamentului sunt prevăzute de art. 514 și numai în cazul de înstrăinare, când, conform acestui text, va trebui privită ca nulă de drept ori-ce înstrăinare a nemiscătorului urmărit, făcută de debitor în urma transcrierii comandamentului; dar, în lipsă de înstrăinare, s'ar căuta fără cuvînt o altă sancțiune la neglijența creditorului de a fi stărnit pentru transcrierea comandamentului; această neglijență n'ar putea prin ea însăși să afecteze validitatea urmăririi; n'ar fi nici un interes de invocare pentru a se putea susține că urmărirea cată a fi declarată nulă, și deci apare, precum s'a dis mai sus, că atunci când legiuitorul arată că art. 497 va fi observat sub pedeapsă de nulitate, el nu se referă de cît la dispozițiunile acestui articol,—care constituie acte de urmărire propriu zis, adică comandamentul să se facă în persoană sa la domiciliul datornicului și deținătorului, și încă comandamentul să coprindă copie de pe titlul executor, somația de a plăti și înștiințarea că, dacă nu se va plăti se va face vinđarea și încă să fie actual iscălit de agent.

Este de regretat o simplă scăpare de vedere materială a legiuitorului, să nu se fi arătat că numai rînduelile art. 497 al. I și II sunt prescrise sub pedeapsă de nulitate, dar restricțiunea se înțelege de la sine, rezultă din spiritul legii și din motivele expuse mai sus.

Considerînd că, chiar de ar fi să se declare nulă o urmărire pentru simplul fapt că, creditorul a neglijat a cere transcrierea comandamentului, încă apare evident că, asemenea nulitate nu interesează ordinea publică, și pe de altă parte, n'a fost edictată în favoarea debitorului în cît dînsul n'are nici un interes a o opune; din contră, ar avea interes să nu fie transcris comandamentul, ast-fel să fie liber a înstrăina imobilul său; prin urmare în ori-ce caz, nu el ar fi care

ar putea invoca nulitatea (vezi art. 736 Pr. civ.).

Pentru aceste motive, Tribunalul, respinge incidentul, etc.

(ss) D. Sturza, D. Volanschi,

Observație.—Chestiunea tranșată prin sentința de mai sus a Tribunalului Tutova este o chestiune nouă și interesantă; iar soluțiunea dată de tribunal este perfect juridică.

În adevăr, transcrierea comandamentului, edictată de ultimul aliniat al art. 497 Pr. civ., adaos cu ocazia revisuirii din 1900, nu este o formă procedurală necesară pentru validitatea urmăririi, ci este o formă destinată a garanta pe creditorul urmăritor (și poate și pe oricare alt creditor al urmăritului) contra înstreinării imobilului pus în urmărire. Precum am spus-o cu altă ocazie⁽¹⁾, dispoziția din ultimul aliniat al art. 497 Pr. civ., este o consecință a inovațiunii introdusă în primul aliniat al art. 496 și conform căreia comandamentul este actul care începe urmărirea⁽²⁾. În această calitate, comandamentul lovește de indisponibilitate imobilul urmărit, de aceea e necesar să fie adus la cunoștința terților prin transcriere.

Așa fiind lucrurile, nu poate fi vorba de a face din transcrierea comandamentului o condițiune de validitate a urmăririi și prin urmare a pretinde ca să se anuleze un comandament și deci urmărirea întreagă, din cauza netranscrierii comandamentului.

G. G. Mironescu

JUDECATORIA OCOLULUI SIMILA JUDEȚUL TUTOVA

Audiența de la 3 Decembrie 1903

Gheorghe Mihalache cu Ion Ciobanu

Cambie. — Acțiune cambială. — Tăgăda scrierei și semnăturii de către emitent. — Probe. — Verificare de scripturi. — Admisibilitate. — Martori. — Faptele ce se pot dovedi în asemenea caz, prin martori. — (Art. 349, 3, 4, 46 și 56 Cod. comercial; art. 1191 Cod civil; art. 168, 172 și 173 Proc. civilă).

În acțiunea cambială, când cel chemat în judecată pentru plăta cambiei tăgăduiește scrierea și semnătura cambiei declarând că nu sunt ale sale, și se cere o verificare de scripturi, este o probă admisibilă în acțiunea cambială și chiar proba testimonială, însă și contra probă cu martori se admite numai pentru a se stabili fapte relative la adevărul său falsul scrierei și semnăturii emitentului după cambiele prezentate de posesorul lor, nu și asupra convențiunii, a afacerii care a dat naștere acelor cambii.

Judecata,

Văzînd că Gheorghe Mihalache agricultor, domiciliat în comuna Schineiu, chiamă în judecată pe Ion Ciobanu, comerciant, domiciliat în comuna Murgeni, județul Tutova, pentru a fi obligat a-i plăti suma de 791 lei, cu

procente legale, datorite după două polițe ce reclamantul posedă de la pîrit; că fixîndu-se termen de judecată la 11 Noembrie 1903, părțile au cerut, și judecata a admis, a se face o verificare de scripte, de oare ce pîritul declară că nu recunoaște nici scrierea nici subscrierea de pe cambiile prezentate, și s'a aminat judecarea procesului pentru astăzi, cînd părțile urmau a face declarațiunile prevăzute de art. 104 Pr. civilă;

Văzînd că la întrebările puse de noi, reclamantul a declarat că înțelege a se sluji de acele 2 cambii prezentate în ședința de la 11 Noembrie 1903 pentru dovedirea acțiunii; iar pîritul a declarat că stăruiește în arătarea sa că actele înfățișate de reclamant sunt false, fără a arăta cine ar fi autorul falsului, sau dacă autorul falsului ar fi însuși reclamantul, susținînd că i s'a imitat scrisul de alt cine va;

Văzînd că părțile, de comun acord, cer în primul loc aminarea procesului, pentru ca fie care din ele, să depună actele ce urmează a servi la comparațiunea scripturilor, iar în al doilea loc, reclamantul prin d-l avocat T. Ioan, cere a i se admite și dovada cu marturi, conform art. 173 al II Pr. civilă, pentru a dovedi că cambiile sunt scrise și subscrise de pîrit, că acesta a transmis acele cambii reclamantului, ca fiind scrise de el, și că acele cambii sunt emise pentru că pîritul a cumpărat vin de la reclamant pentru comerțul său și regulînduși contul, pîritul s'a recunoscut dator reclamantului cu suma de 791 lei pentru care a emis cambiile prezentate în instanță de reclamant; întemeinduși cererea pe art. 4 C. com. și susținînd că dovada cu marturi e admisibilă în speță, de oare ce pîritul e comerciant și afacerea din care au rezultat, adică vînzarea vinului, fiind un act de comerț, pentru pîrit fiind comerciant se poate administra dovada cu marturi, afacerea fiind comercială și pentru reclamant; iar pîritul prin d-l avocat M. Vasiliu-Cristescu nu se opune la admiterea dovezii cu marturi, dar susține că fiind în materie de verificare de scripte, dovada cu marturi trebuie admisă numai pentru a se constata dacă scrierea sau subscrierea preținsă falsă este sau nu a celui ce o tăgăduiește, căci alt-fel pe o cale indirectă, s'ar ajunge la admiterea unei probe ce nu e admise de lege;

Văzînd că acțiunea de față, ast-fel cum e formulată și susținută în instanță, este o acțiune cambială, exercitată pe baza a două cambii — bilete la ordine — emise de pîrit;

Văzînd că cambiile sunt considerate ca fapte de comerț conform art. 3 No. 14 C. com., și deci ca atare pot fi create de oricare cine are capacitate de a face acte de comerț fără nici o restricțiune alta, cum era sub vechiul Cod de comerț român, și este și sub actualul Cod comercial francez, — art. 112 urm. C. com., că prin urmare, ne dovedinduse că emitentul unei cambii că în specie pîritul —, s'ar afla în categoria celor ce nu au capacitatea de a face acte de comerț, el poate crea polițe, de și nu este comerciant, de unde rezultă iarăși că legea comercială făcînd din cambie un act de comerț, este neconcludent și inutil a deduce comercialitatea sa din art. 4 și 56 C. com. pentru necomercianți, în speță pîritul;

Văzînd de asemenea, că într'adevăr, art. 46 și urm. Cod. com. arată mijloacele cu care se pot dovedi obligațiunile și liberațiunile comerciale; că între acestea este și dovada cu marturi și aceasta chiar în cazurile prevăzute de art. 1191 C. civil; că însă, în ce privește cambia, ea fiind menită a substitui unei orî monede, putînd circula ca atare din mîină în mîină, legiuitorul comercial a avut grija a legifera într'un mod special asupra ei, pentru a-i garanta scopul pentru care a fost creată, în titlul IX Cod comercial cap. I și derogînd de la regulile generale relative la probe prevăzute în art. 46 C. com. arată prin art. 349 excepțiunile ce debitorul poate opune acțiunii cambiale, excepțiuni cari pe lîngă alte condițiuni ce trebuie se îndeplinească, apoi trebuie

(1) Vezi Revisuirea Codului de Procedură civilă, pag. 165.

(2) Înainte de modificarea din 1900, urmărirea începea prin afișe; iar comandamentul preceda și anunța urmărirea (de aci numele de comandament prealabil).

ca în toate cazurile să fie întemeiate pe o probă scrisă; că prin urmare, în acțiunea cambială nu poate fi vorba de aplicatiunea art. 46 C. com., și deci nu poate fi vorba de admisibilitatea vre unei probe contra acțiunii cambiale, bazați pe art. 46 C. com., ci urmează a vedea dacă proba ce se propune e din acelea prevăzute de art. 349 C. com.;

Văzînd că prin jurnalul din 11 Noembrie 1903, s'a admis a se face o verificare de scripte a scrierei și semnăturii de pe cambiile prezentate de reclamant, de oare ce pîritul, ca emitent al acelor cambii, nu a recunoscut nici scrierea nici subscrierea de pe acele cambii; că părțile nu cer a se reveni asupra acestui jurnal, și nici nu s'ar putea reveni întru cît lipsa semnăturii emitentului face cambia nevalabilă față de el; ea privește însuși forma cambiei și verificarea de scripte este una din probele ce intră în cadrul probelor scrise prevăzute de art. 349 C. com. puse la dispozițiunea celui chemat în o acțiune cambială; că din acest punct de de vedere și pe baza art. 163 și 172 Pr. civilă este admisibilă cererea făcută de părți de comun acord, de a se amîna judecarea procesului, pentru ca să se depue actele ce voesc să le servească pentru comparațiunea scripturilor; că de asemenea e admisibilă și dovada cu marturi, potrivit art. 173 No. 3 Pr. civilă;

Văzînd însă că reclamantul cere a i se admite marturi pentru a dovedi nu numai veracitatea scrierei și sub scrierei cambilor, dar și convențiunea care le-a dat naștere, cerere la care pîritul se opune; că ast-fel fiind, urmează a se vedea dacă conform art. 173 al. 3 Pr. civilă, dovada cerută de reclamant e admisibilă în totul sau nu, fiind neîndoios că se poate administra de o dată și proba cu marturi și comparațiunea sa verificarea prin experți, căci verificarea de scripturi putîndu-se face sau prin comparațiune, prin experți sau prin marturi, și legiuitorul ne arătînd că nu s'ar putea întrebuița pe rînd sau simultaneu aceste 3 mijloace de verificare, și dată fiind împrejurarea că scrisul poate diferi nu numai de la individ la individ, dar chiar la același individ, după dispoziția sa fizică sau morală, după voința sa, ajungînd perfecțiunea de a falsifica scrisul altuia pînă la o adevărată artă, nu ne putem opri a crede că cele 3 mijloace pentru verificare nu ar putea fi întrebuițate cumulativ, în care caz va fi o garanție mai mult că adevărul va fi dovedit; — acest sistem este și al codului Genevez;

Văzînd că art. 173 al 3 Pr. civ. arată că se poate admite marturi ale unor fapte pe care judecata le ar găsi hotărîtoare în privința adevărului sau falsului actului; că din acest text de lege rezultă că marturii într-o verificare de scripte, nu vor putea fi ascultați de cît asupra chestiunilor relative la adevărul sau falsul actului, adică la materialitatea scrisului ce se verifică, adică dacă auzit pe parte scriind sau semnînd, dacă îi recunoaște semnătura, dacă partea le-a declarat marturilor că a scris sau semnat, chestiuni care fiind relative la un fapt pentru care reclamantul nu 'și ar fi putut procura proba scrisă se pot dovedi cu marturi potrivit dreptului comun, conform art. 1198 C. civil și 47 al. ultim C. comercial, nu însă și chestiuni relative la însăși convențiunea constatată prin înscris, căci cu drept cuvînt, în acest caz s'ar ajunge în mod indirect la înlăturarea dovezii ce face înscrisul — în speța o cambie — prin verificarea de scripte, chiar dacă dovada cu marturi n'ar fi admisibilă pentru probă sau liberațiunea acelei convențiuni, cum ne contestat este inadmisibilă în speța dovada cu marturi contra unei acțiuni cambiale potrivit art. 349 C. comercial (vezi Boitard, 440, pag. 395, ed. VI-a; Bonfils, vol. I, No. 721, ed. II; Garsonnet, § 315, pag. 444 text și note; D. Chebapci, vol. V, pag. 104 urm. Pr. civ.; Tocilescu, Pr. civ. vol. III, 228 § III, pag. 548 urm.);

Văzînd că ast-fel fiind, se poate admite pentru părți proba și contra probă cu marturi, pentru a se stabili fapte relative la adevărul sau falsul scrierei și semnă-

turii pîritului de pe cambiile prezentate de reclamant, nu și asupra convențiunei, a afacerii care a dat naștere acelor cambii;

Pentru aceste motive, amîna judecarea procesului pentru alt termen, cînd părțile vor depune actele care să servească la comparațiune.

Admite proba și contra probă cu marturi pentru a se dovedi dacă pîritul a semnat, s'a scris cambiile ce a prezentat reclamantul sau fapte relative la materialitatea acestor cambii, etc., etc.

Judecător (s) Gh. L. Dimitriu.

Grefier (s) T. Cărbunescu

DE LA UNIVERSITATE

D-l G. G. Mironescu, a fost recomandat, în ziua de 18 ale curente, în *unanimitate*, de către Senatul universitar din Iași, unit cu colegiul profesorilor facultății de drept, ca profesor de procedură civilă la facultatea din București, în locul rămas vacant prin moartea regretatului G. Tocilescu.

Credem că această achiziție, făcută în persoana colaboratorului nostru, este fericită și dorim din tot sufletul ca Ministerul să întărească cât mai curînd această numire.

Pentru prestigiul facultăților noastre, este de dorit, mai cu seamă acum cînd se înființează doctoratul, ca profesorii să se recruteze din acei tineri cari s'aun semnalat prin competența și munca lor stăruitoare. Mai sunt și alți candidați de valoare, ca d-nii Cesărescu, Iulian Teodorescu, D. și P. Negulescu, Cerban, Meitani, Sipsom, etc., cari, de bună seamă își vor găsi și ei locul lor în alte specialități. Universitatea din Iași 'și-a făcut și cu acest privilegiu datoria sa. Suntem pe deplin convinși că și colegii noștri din București, vor fi și de astă dată, ca în totdeauna, la înălțimea misiunii lor.

D. Alexandresco

INFORMAȚIUNI

Anunțăm cu plăcere că partea a II-a din volumul al VIII-lea al *Dreptului civil român, explicat și comentat de Directorul nostru, D-l D. Alexandresco*, este gata și s'a dat la broșat. Materia vinzării este una din cele mai importante și mai practice, și comentariile Directorului nostru vor aduce, de bună seamă, un adevărat serviciu în această privință.

S'a tipărit și prima coală din vol. IX (contractul de schimb). Restul acestui volum va fi consacrat contractului de locațiune, și va eși la finele anului 1905.